

Strategii naplňování rovných příležitostí nad rámec ŠVP má zpracovanou 14,5 % běžných základních škol zahrnutých do tematického šetření.

V navštívených základních školách byla posuzována také dostupnost a financování specializovaných pozic zaměřených na podporu žáků se SVP. Asistent pedagoga pro sociálně znevýhodněné je přítomen přibližně v 10 % běžných základních škol, které navštěvují sociálně znevýhodnění žáci. Finanční prostředky na jeho zajištění pocházejí nejčastěji z rozvojových programů MŠMT a krajů. Asistent pedagoga pro zdravotně postižené je k dispozici přibližně v polovině škol, které mají žáky se SVP. Zde je většinou financován krajem, v menší míře školou nebo z rozvojových programů MŠMT.

Finanční prostředky na speciálního pedagoga poskytuje nejčastěji škola, případně evropské projekty, naopak školní psycholog je financován především zřizovatelem. Obě tyto specializované pozice jsou zajištěny již v menším podílu škol (16,1 %, resp. 9,4 % běžných škol), jak potvrzují i výsledky za všechny školy navštívené v rámci běžné inspekční činnosti (viz podkapitola 2.5.2, Hodnocení systému školního poradenství).

Lze konstatovat, že některé školy vykonávají aktivity, které korespondují s modelem inkluzivního vzdělávání, a to jak na poli práce se žáky ve třídách, tak v rovině práce s rodiči. Tento druh aktivit ale ve většině případů nemá charakter uceleného systému inkluzivního vzdělávání. Převážně jde o nahodilé či nárazově (dle akutně vzniklé potřeby) realizované aktivity s prvky inkluze. Nejčastějšími aktivitami škol, které podporovaly inkluzivní vzdělávání, byly doučovací skupiny, asistent pedagoga ve třídě s integrovanými žáky, pomoc školního poradenského pracoviště či neziskových organizací. Přibližně 70 % běžných škol vzdělávajících žáky se SVP má navázanou spolupráci s neziskovými organizacemi, přesto spolupráce např. s komunitními centry, romskými iniciativami, nízkoprahovými zařízeními nebo středisky volného času probíhá v menší míře. Nejčastěji se tato spolupráce zaměřuje na problematiku prevence a boj s rizikovými jevy a pořádání besed či přednášek. Ve větší míře neziskové organizace nabízejí také poradenské a konzultační služby a organizaci volnočasových aktivit.

Jako efektivní byla hodnocena spolupráce s různými institucemi (např. ŠPZ, OSPOD, NNO) v oblasti podpory žáků se SVP či se zákonnými zástupci těchto žáků ve většině běžných škol. S jinými školami v této oblasti spolupracují dvě pětiny škol a přibližně ve čtvrtině škol si učitelé vyměňují zkušenosti s inkluzivním vzděláváním s vyučujícími z jiných škol prostřednictvím návštěv.

Ředitelé běžných škol uvádějí jako hlavní příčiny nedostatečné podpory inkluzivního vzdělávání materiální a architektonické nedostatky, např. často chybějící bezbariérový přístup (přibližně v polovině případů). V podobné míře byl zmiňován nedostatek finančních prostředků na zajištění specializovaných personálních pozic, jako je např. asistent pedagoga nebo speciální pedagog (problematiké je především dlouhodobé zajištění těchto pozic, nikoliv pouze na dobu trvání grantu či projektu). Ve třetině případů je také nedostatek financí na podpůrná a vyrovnávací opatření. Nepřítomnost bariér, které by bránily inkluzi, konstatovali ředitelé 30,5 % škol.

Tematiku romské kultury a dějin má do výuky zařazeno 46 % základních škol, z toho 16,3 % ji má explicitně uvedenou ve svém ŠVP. Nejčastěji je tato tematika vyučována ve vzdělávací oblasti Člověk a společnost (dějepis a výchova k občanství), v českém jazyce nebo je přirozeně integrována do výuky. V rámci projektů se s romskou kulturou mohou setkat žáci ve více než pětině škol.